

8. Бірюков О. П'ять років Директиві ЄС про реструктуризацію і неспроможність: уроки для України. Юридична газета. 24 травня 2024. <https://yur-gazeta.com/publications/practice/bankrutstvo-i-restrukturizaciya/pyat-rokiv-direktivi-es-pro-restrukturizaciyu-i-nespromozhnist-uroki-dlya-ukrayini.html> (дата звернення 16.01.2025)

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-43>

**PECULIARITIES OF ETHNIC ORGANIZED CRIMINAL GROUPS
IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE PROCESSES
OF THE NEW WORLD ORDER**

**ОСОБЛИВОСТІ ЕТНІЧНИХ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ
УГРУПОВАНЬ В УКРАЇНІ
В КОНТЕКСТІ ПРОЦЕСІВ НОВОЇ СВІТОБУДОВИ**

Viedienieiev D. V.

*Doctor of Historical Sciences,
Professor,
Leading Researcher,
Interdepartmental Research Center on
Problems of Combating Organized
Crime at the National Security and
Defense Council of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Веденсєв Д. В.

*доктор історичних наук, професор,
провідний науковий співробітник
Міжвідомчий науково-дослідний
центр з проблем боротьби
з організованою злочинністю
при РНБО України
м. Київ, Україна*

Semeniuk O. G.

*Doctor of Legal Sciences,
First Deputy Head
Interdepartmental Research Center on
Problems of Combating Organized
Crime at the National Security
and Defense Council of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Семенюк О. Г.

*доктор юридичних наук,
перший заступник керівника
Міжвідомчий науково-дослідний
центр з проблем боротьби
з організованою злочинністю
при РНБО України
м. Київ, Україна*

Модерна організована злочинність, на думку кримінологів, вирізняється високим рівнем пристосованості до трансформації тенденцій світового розвитку, конспіративністю та мімікрією, використанням управлінських технологій та інтелектуального

забезпечення. За даними Європолу, використання корупції та паразитування на законних бізнес-структурах є ключовими рисами організованої злочинності в Європі. Дві третини організованих злочинних угруповань (ОЗУ) регулярно підтримують корупційні зв'язки, понад 80% злочинних мереж використовують легальний бізнес. Відповідно, це розширює можливості суб'єктів ОЗ із впливу на державно-управлінську сферу, перетворюючи їх на «альтернативний контур влади» [1, с. 47].

З погляду формування загроз національній безпеці України вкрай небезпечною стає транснаціональна та переплетена з нею етнічна організована злочинність (ОЗ). Остання, на думку 70 % опитаних оперативних працівників поліції, має в Україні реальну динаміку до збільшення. Цьому сприяють певні сутнісні риси етнічної ОЗ. Серед них – високий рівень латентності, обумовлений закритістю етнічних груп та круговою порукою, яка існує поміж їх членами, національна солідарність, загроза кланових санкцій для «відступників». В Україні пришвидшується латентний процес зі створення т. зв. етнічних злочинних спільнот китайців, турків, чеченців, таджиків, сирійців, ромів, представників азербайджанських груп та інших, котрі спираються на національну діаспору. При цьому мігранти психологічно легко відходять від законних форм діяльності, утворюючи відособлену форму спільноти на основі групової моралі. Кримінологічними ознаками організованих етнічних ОЗУ є значна частка рецидивістів і до 80% мігрантів в їх лавах [див. докладніше: 2-3].

Транснаціональна й етнічна організована злочинна діяльність мають певні системоутворюючі риси, котрі обумовлюють її небезпеку для національної (державної) безпеки й викликані провідними тенденціями формування нової світобудови (глобалізацією, інтернаціоналізацією економічних зв'язків, занепадом міжнародного права, зростанням мережі транснаціональних злочинних й терористичних угруповань тощо). Серед властивих ознак транснаціональної злочинності можна виокремити такі: міжнародний масштаб поширення (від кількох країн, регіону планети і до глобального масштабу); поширення на всі сфери економіки, торгівлі, фінансів; здатність використовувати міжнародні логістичні коридори; швидка адаптація до економічних та суспільно-правових умов певних країн та регіонів; здатність обходити міжнародні та національні правоохоронні запобіжники; використання інформаційних ресурсів з метою ефективної комунікації для здійснення фінансових операцій і контролю.

Для національної безпеки України небезпеку становить і та обставина, що до «етнічних» ОЗУ входять не тільки представники певної етнічної групи, що мешкають на території України і є її громадянами. Нерідко злочинцями є іноземці, які тимчасово перебували на території країни, можуть виїжджати після вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів та через деякий час повертатись для продовження вчинення злочинів. Це стосується і «кримінальних авторитетів», «зłodів у законі», «смотрящих», які здійснюють контроль та керівництво діяльністю етнічних ОЗУ, не знаходячись на території України [4, с.19-20].

Існує різноманітна класифікація таких ОЗУ відповідно до етнорегіональної бази формування. Наприклад, Б. Лизогуб на основі вивчення світового досвіду боротьби з організованою злочинністю виокремлює такі: 1) східноєвропейські угруповання (російські, українські, польські, литовські тощо); 2) італійські угруповання (сицилійські, калабрійські, неаполітанські, американо-італійські); 3) негритянські угруповання; 4) нігерійські угруповання; 5) латиноамериканські угруповання та центральноамериканські угруповання; 6) колумбійські угруповання; 7) мексиканські угруповання; 8) азіатські угруповання (китайські, корейські, японські, в'єтнамські, кавказькі, чеченські, вірменські, азербайджанські, дагестанські, середньоазіатські, афганські, пакистанські); 9) «інтернаціональні» [5, с. 13-14].

Доведено, що саме етнорелігійні, культурно-ментальні, історичні фактори значною мірою визначають специфіку, злочинну спеціалізацію й тактику, корпоративну будову та етику діяльності певних етнічних ОЗУ. Структурно етнічна організована злочинність може виступати як складовою транснаціональної організованої злочинності, так і діяти локально в межах однієї країни («національні етнічні злочинні угруповання»). Загрозу для безпекової сфери України становить взаємопов'язаність етнічної злочинності та кримінальної (нелегальної) міграції, яка сприяє транснаціоналізації організованої злочинності в Україні (за даними ООН, Україна посідає четверте місце у світі за кількістю міжнародних мігрантів – 3,6 % від загальної кількості). Нині вже сформувалися в'єтнамська, іранська, арабська, китайська, турецька, індійська та пакистанська колонії нелегальних мігрантів.

За даними правоохоронних органів Україна поступово трансформується з країни транзиту – у державу-накопичувач нелегальних мігрантів (включаючи торговців наркотиками, зброєю, учасників терористичних організацій). Значним став потік нелегальної міграції з регіонів, охоплених військовими конфліктами (Афганістан,

Сирія, Шрі-Ланка, Бангладеш, північні штати Індії, Пакистан, держави Закавказзя). Особливу небезпеку становить міграція представників терористичних і релігійно-екстремістських організацій Близького та Середнього Сходу, зокрема «Хамас», «Брати-мусульмани», «Хезболла», а також міграція з «гарячих точок» пострадянського простору (Чечня, Абхазія, Осетія, Таджикистан) [6, с. 291-303].

Крім того, в умовах глобалізації активізуються зв'язки між транснаціональною злочинністю та різноманітними радикально-терористичними угрупованнями. Вони ж вдаються до спільної експлуатації певних технологічних інновацій. Так, за оцінкою Головного управління розвідки МО України, з 2016 р. помітно зріс інтерес терористичних організацій та ОЗУ транснаціонального характеру до віртуальних (крипто) валют як платіжного засобу для забезпечення діяльності терористичних та злочинних організацій, у т.ч. таких, які перебувають під контролем спецслужб. Та ж криптовалюта розглядається як зручний засіб відмивання коштів, здобутих злочинним шляхом, а також для фінансування тероризму. Відбуваються аукціони криптовалют в «темному сегменті» інтернет («даркнет»), на нелегальному торгівельному порталі «Шовковий шлях» тощо [7].

Література:

1. Крамаренко Ю.М. Окремі питання підготовки фахівців до аналітичної роботи в сфері протидії організованій злочинності. *Протидія організованій злочинності: проблеми теорії та практики: Матеріали всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Дніпро, 09 грудня 2022 р.)*. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2022. С. 47–49.
2. Невмержицький С. М. Сутність етнічної організованої злочинності в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 1. С. 191–194.
3. Підболячний М.В. Кримінологічна характеристика етнічних організованих злочинних груп в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Юридичні науки». 2016. Вип. 6. Т. 3. С. 212–217.
4. Богуславський М.Г., Паршин Ю.І. Діяльність Департаменту стратегічних розслідувань щодо протидії організованим групам та злочинними організаціям, сформованим на етнічній основі. *Протидія організованій злочинності: проблеми теорії та практики: Матеріали всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Дніпро, 09 грудня 2022 р.)*. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2022. С.19–23.

5. Беседа Д., Бідюк Ю. «Транснаціональна» та «етнічна» злочинність: співвідношення понять. *Актуальні проблеми координації та взаємодії правоохоронних та інших державних органів, що беруть участь у протидії організованій злочинності під час воєнного стану: Збірник матеріалів круглого столу* (м. Київ, 24 травня 2023 року). Київ : НА СБУ, 2023. С.13–16.

6. Севрук В. Г. Протидія злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі: теорія та практика. Київ : Видавництво Людмила, 2022. 1092 с.

7. Криптовалюти як потенційний засіб фінансування тероризму. *Міжнародний тероризм: оцінка загроз та питання протидії*. 2018. Липень. № 7. К.: ГУР МО України, 2018. С.8–10.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-44>

MIGRATION LAW AND ITS DEVELOPMENT IN UKRAINE: THEORETICAL AND LEGAL ASPECT

МІГРАЦІЙНЕ ПРАВО ТА ЙОГО РОЗВИТОК В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Hryshchuk A. B.

*Candidate of Legal Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Administrative and Legal Disciplines
Educational and Scientific Institute
of Law and Law Enforcement Activities
of Lviv State University Internal Affairs
Lviv, Ukraine*

Грищук А.Б.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративно-
правових дисциплін
Навчально-наукового інституту
права та правоохоронної діяльності
Львівського державного
університету внутрішніх справ
м. Львів, Україна*

Міжнародне міграційне право перебуває у тісному зв'язку з національним міграційним законодавством України, яке активно формується та розвивається.

Міграційне право України є комплексним міжгалузевим інститутом, об'єднуючим різноманітні правові норми, які тісно пов'язані з реалізацією особистих і соціально-економічних прав людини мігрантів, а також їх відповідністю загально визнаним нормам і принципам